

Norra Sandby kyrka

56.2000, 13.9240

Nuvarande kyrka uppfördes i mitten av 1860-talet efter ritningar av arkitekten vid Överintendentsämbetet Johan Fredrik Åbom och invigdes 6 november 1864.

Kyrkan som ersatte en tidigmedeltida kyrka från 1200-talet byggdes på en ny plats som låg mer centralt i byn, 150 m öster om den gamla medeltida föregångaren. Den gamla kyrkan revs i samband med att den nuvarande uppfördes, och en del av byggnadsmaterialet i tegel återanvändes i det skolhus som uppfördes på samma plats.

På andra sidan vägen ligger Sandby kungsgård, som är nära förknippad med kyrkan. Byggnaden vi ser idag är dock från början av 1600-talet, om än något ombyggd.

Kungsgården omtalas redan under medeltiden och tillhörde då domkapitlet i Lund, men drogs vid reformationen 1536 in till danska kronan och gavs sedan som förläning till förtjänta adelsmän. En av dessa var Reinholdt von Boyneburg, som tillhörde en urgammal tysk adelsätt. När han avled 1601 begravdes han i den gamla sockenkyrkan. När denna sedan revs flyttades hans präktiga renässansgravsten som låg framför koret till den nya kyrkans västvägg. Överst på stenen står "Hode Mini Cras Tibi", vilket översatt från latinet betyder "I Dag Mig I Morgon Dig".

Ett trettiotal av hans anor och vapen finns också avbildade på gravstenen.

I början av 1700-talet fann man vid en renovering av den gamla kyrkan rester av en underjordisk gång i gravkoret, och senare under 1940-talet när källaren i Sandby kungsgård reparerades återfanns där stenrester av man förmodar är gången.

Under första tiden var den nya kyrkan utan uppvärmningsanordning, men i slutet av 1800-talet monterades två spisar in, och på 1920-talet fanns en kakelugn mellan de två främre fönstren på södra låghusväggen. Eldningen orsakade dock skador på kyrkan och så småningom - även om det dröjde ganska många år - installerade istället eluppvärmning.

Ett epitafium i mässing över Reinholdt von Boyneburg finns inne i kyrkan.

Här finns också en bänkdörr bevarad från den rivna 1200-talskyrkan.

På en vägg som uppfördes på 1940-talet mellan kyrkorummet och sakristian utförde konstnären Per Siegård en freskomålning föreställande "Kristus och helgonen".

På altaret finns ett processionskrucifix som troligen kommer från gamla kyrkan. Krucifixet är från 1600-talet och hängde en tid i triumfbågen i den gamla kyrkan. När den nya kyrkans stod klar flyttades krucifixet upp på kyrkvinden, men återupptäcktes på 1930-talet, då den togs ner och renoverades av skulptör Nils Karlsson från Ballingslöv. Den rika färgprakten återupplivades av konstnären Carl Wihlborg från Laxbro, och i början av 1950-talet fick krucifixet sin nuvarande placering.

Här står också ljusstakar av malm från 1643.

Dopfunten i gråsten är förmodligen från tidigt 1200-tal, och kommer också från den gamla kyrkan. Dopfunten tjänade under en tid som blomvas på både den gamla och den nya kyrkogården, men flyttades in i kyrkan igen på 1870-talet. Till dopfunten hör också ett dopfat av mässing som på 1600-talet omtalas som tillhörande en dopfunt av trä.

Ovanför dopfunten finns en vävnad tillverkad 1979 av konstnär Siri Persson i Algustorp, symboliserande "Låten Barnen Komma Till Mig".

Orgeln är byggd 1983 av Mårtenssons orgelfabrik i Lund, och ersatte då en orgel byggd i Köpenhamn. Från denna äldre orgel räddades i sista stund några pipor av trä som hamnat på ett vedupplag. Dessa justerades in i den nya orgeln.

Källor:

Webb: Hässleholms församling.

Pdf: "Norra Sandby ödekyrkogård - arkeologisk förundersökning". Sydsvensk Arkeologi AB 2012. Ing-Marie Nilsson.

Webb: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Folder: "Norra Sandby kyrka beskrivning". Sammanställd av Åke Persson 2007.